

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зміст

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА	17
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ЯК ЗАСІБ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	19
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> ОКРЕМІ НОТАТКИ ЩОДО «ПРИНЦИПУ РІВНОГО ДОСТУПУ» І «ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ» У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	22
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕДУР ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ТА НАУКИ	26
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВИЛ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ	28
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> ЩОДО ОБСЯГУ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	32
<i>Негара Родіон Віталійович</i> УСНІЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ АКТ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ	35
<i>Осадчий Анатолій Юрійович, Закаленко Олена Василівна</i> СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
<i>Слободянюк Марина Анатоліївна</i> ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.	42
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБОВЦІВ: РЕТРОСПЕКТИВА НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.	48
<i>Чердинцев Юрій Герасимович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ СЛУЖБОВЦІВ МИТНИХ ОРГАНІВ	50
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	53
<i>Піть Ігор Юрійович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ФІНАНСАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	56
<i>Бевзюк Ангеліна Костянтинівна</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	59
<i>Данілов Олександр Дмитрович</i> НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ СУДОВОЇ СИСТЕМИ	62

Кісліцина Ірина Олександрівна УЧАСТЬ ПРОКУРОРА В УКЛАДЕННІ УГОД ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ТА ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.	351
Ковальчук Інна Сергіївна ПІДТРИМАННЯ ПУБЛІЧНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОКУРОРОМ : ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД.	355
Кравченко Марина Олександрівна ЛЕГІТИМНІСТЬ ЯК ОДНА З ОЗНАК СУДОВОЇ ВЛАДИ.	357
Кубасенко Андрій Володимирович КРИТЕРІЙ ТА ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ: ДОСВІД АЗІЙСЬКИХ КРАЇН	359
Храпенко Олена Олегівна ОНЛАЙН-КОНСУЛЬТАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ: НОВА ЕРА НАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ	362
Нестерчук Лілія Петрівна НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ У СИСТЕМІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ІНСТИТУТІВ: ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ	366
Гривенко Владлен Вікторович ЩОДО ВПЛИВУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ	370
Зубрицький Олександр Олександрович ЗМІНИ В ДИСЦИПЛІНАРНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ДОСВІД ВКДКА	372
Мозгалюв Віктор Юрійович ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕДАЧАХ ТОВАРІВ ВІЙСЬКОВОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.	375
Чорний Максим Михайлович ЩОДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ПРОКУРОРА	379
Шербатий Роман Романович ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ У КОНТЕКСТІ ДОБОРУ ДО МІСЦЕВОГО СУДУ	381
СЕКЦІЯ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ	
Чанишева Галія Інсафівна ПРАВО НА СТРАЙК ЗА ПРОЄКТОМ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО КОЛЕКТИВНІ ТРУДОВІ СПОРИ»	386
Бориченко Катерина Валеріївна ЩОДО ПРАКТИКИ ІНДЕКСАЦІЇ ПЕНСІЙ В УКРАЇНІ	390
Бурак Володимир Ярославич ПРО ПОШУК НОВОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.	393
Венедіктов Сергій Валентинович ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	396
Вишинецька Світлана Василівна ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ ДИРЕКТИВИ 2019/1152 ПРО ПРОЗОРИ ТА ПЕРЕДБАЧУВАНІ УМОВИ ПРАЦІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.	399
Lagutina Iryna Victorivna ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SAFETY AND HEALTH AT WORK.	401

Гарашенко Людмила Петрівна

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ СЕРЕДНЬОГО ЗАРОБІТКУ ПРАЦІВНИКАМ, ПРИЗВАНИХ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 404

Краснов Єгор Володимирович

СУДОВИЙ І ПОЗАСУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. 407

Наньєва Марія Іванівна

ЗАХИСТ ПРАВ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. 410

Панченко Анна Олександрівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕСПУБЛІЦІ КАЗАХСТАН: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ. 413

Пожарова Оксана Вікторівна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕВЕДЕНЬ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. 416

Шукін Олександр Сергійович

ЩОДО ПЕРЕБІГУ ОКРЕМИХ СТРОКІВ ЗВЕРНЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДО СУДУ ЗА ЗАХИСТОМ ТРУДОВИХ ПРАВ 419

Білик Олександр Сергійович

СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТРУДОВОГО ПРАВА: СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ 423

Горбаченко Ерік Сергійович

ОСНОВНІ ТРУДОВІ ОБОВ'ЯЗКИ РОБОТОДАВЦЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА 425

Жученко Руслан Олегович

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ПРОЄКТОМ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ 427

Калиновський Роман Михайлович

ГАРАНТІЇ ПРИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ ОСІБ ІЗ СІМЕЙНИМИ ОБОВ'ЯЗКАМИ. 430

Карпенко Олександр Олександрович

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ОРГАНІВ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ОКРЕМИХ КРАЇН ЄС 433

Краснова Анастасія Валеріївна

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ 436

Мелешко Олексій Андрійович

ВИДИ ДИСКРИМІНАЦІЇ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ ФОРМАМИ ДИСКРИМІНАЦІЇ 439

Мензатул Дмитро Володимирович

ЮРИДИЧНІ ОЗНАКИ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВІ ТА СПРИЯТЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ. 442

Мирончук Владислав Володимирович

СТОРОНИ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ. 445

Онуфрієнко Дар'я Віталіївна

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН З ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ 448

Сітніков Микита Романович

ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ 451

Соколов Дмитро Сергійович

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СЛУЖБОВОГО ЧАСУ ТА ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 454

4. Трудове право України. Особлива частина: у схемах та таблицях : навчальний посібник / С. М. Черноус, О. В. Тищенко, Н. О. Мельничук, Д. І. Сіроха. Київ : «Видавництво Людмила», 2023. 248 с.

Ключові слова: умови праці, умови трудового договору, обов'язок інформування, зміст трудового договору, Директива ЄС.

Keywords: working conditions, terms of the employment contract, obligation to inform, content of the employment contract, EU Directive.

Lagutina Iryna Victorivna

National University «Odessa Law Academy»,

Professor of Labour Law and Social Security Law Department,

Doctor of Legal Sciences, Professor

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SAFETY AND HEALTH AT WORK

Artificial intelligence (AI) is becoming an increasingly defining factor in the modern world. Its influence permeates various spheres of our lives, from business and medicine to education and entertainment.

This year's World Day for Safety and Health at Work 2025 focuses on «Revolutionizing health and safety: the role of AI and digitalization at work» [1]. This theme will examine various new technologies through an occupational safety and health lens, including: advanced robots; artificial intelligence and machine learning; exoskeletons; unmanned aerial vehicles; internet of things; virtual and augmented reality.

In hazardous work environments like construction, mining, and manufacturing, specialized wearable devices such as smart helmets equipped with sensors can detect harmful gases, monitor environmental conditions, and assess head injuries [2]. These wearables, integrated with AI, trigger automatic alerts or emergency responses in case of accidents, ensuring timely assistance and preventing severe consequences [3].

Moreover, in a manufacturing facility, AI-powered cameras could monitor employees' adherence to safety protocols, such as wearing helmets or safety glasses. If an employee enters a dangerous area without the proper safety gear, the AI system can instantly alert the employee and the safety manager, preventing potential injuries. In the event of a fire in a factory, AI-powered systems could use data from smoke detectors, cameras, and other sensors to detect the source and scale of the fire. It could then communicate this information to fire crews, helping them plan their response more effectively and ensuring that the appropriate evacuation procedures are followed [4].

Particularly, the incorporation of drones and unmanned aerial vehicles represents a stride toward executing a broad array of tasks without direct human intervention. An aerial drone photos shows farmers seeding corns at a field, shows drones working at a canola field, shows farmers picking oranges at a fruit garden [5].

Additionally, wearable devices and sensors in the workplace are pivotal in enhancing employees' well-being [6]. It should be mentioned that AI can play an important role in preventing workplace violence. Natural language processing is a technique from computer science that helps to analyze large bodies of text. Using NLP, AI can scan emails and files for inappropriate language, alerting managers when such phrases are detected [7]. With voice recognition, AI can recognize spoken phrases in meetings, generating detailed reports to address instances of oppression.

However, AI also opens up new opportunities for job creation in new industries. The development of AI technologies generates demand for professionals, data analysis, programming, and engineering.

Digital platform work is a relatively new form of work in which simple forms of AI algorithms match demand and supply of labour through a platform. Think of an app connecting someone ordering food with a delivery driver, or a website matching a person needing help fixing a leaking tap with someone offering their plumbing services. These connections are facilitated by AI-based algorithms, which are sets of instructions guiding computers' software to solve specific problems, such as pairing labour supply and need. While platform work also offers potential benefits for workers such as a high degree of flexibility and the opportunity to develop different skills and acquire work experience, this opacity poses challenges to platform employees' OSH. Their precarious employment status, coupled with job insecurity and unpredictable income, and factors such as high work intensity and long working hours further add to the bill [8].

Nowadays, algorithmic management is intensively used. Algorithmic management tools are widespread in the United States (with 90% of firms having adopted at least one tool to instruct, monitor or evaluate employees) and in the European Union member-states covered in the survey (average adoption of 79%). In the United States, the high prevalence of algorithmic management is intensified further by the fact that firms tend to have adopted many tools and tools across different categories (e.g. instruction tools, monitoring tools, and evaluation tools). The intensity of algorithmic management use by French, German, Italian and Spanish enterprises is more moderate. The picture is different in Japan where, with a less digitalised business sector, algorithmic management appears to be less prevalent (adoption rate of 40%) [9].

The implementation of AI in the realm of workplace safety is accompanied by a set of challenges that require careful navigation. Among these, the advent of connected technology brings with it a heightened susceptibility to cyber vulnerabilities. As such, the necessity for robust cybersecurity measures becomes paramount [10]. The long-term benefits of AI are undeniable, yet the initial financial outlay can be considerable. This is particularly true when considering the need for high-quality data to power AI algorithms, the procurement of which can be costly. Ethical concerns also emerge as a challenge when implementing AI. The potential for bias and discrimination in AI algorithms can lead to unfair practices, undermining the overall goal of improving workplace safety.

Thus, modern intelligent systems are capable of not only analyzing current production processes, but also: predicting probable emergency situations, identification

of potential threats, minimizing errors associated with the human factor, optimizing work processes through automation, providing instant feedback to employees, carrying out advanced monitoring of production activity.

Consequently, the artificial intelligence market is rapidly expanding, and with it the need for skilled professionals. Specializing in AI requires deep knowledge in disciplines such as computer science, mathematics, statistics, and engineering. All of these factors highlight the importance of learning and adapting to change in a world where artificial intelligence is becoming an increasingly important part of the economy and society. Thus, when implementing artificial intelligence systems in the security sphere, it is necessary to find a balance between increasing the efficiency of control and maintaining the psychological comfort of employees. It is important to ensure gradual adaptation of personnel to new working conditions and create a clear system of interaction with smart technologies. The rapid development of AI technologies requires us to be constantly prepared to learn and adapt to be successful in the future.

List of used sources:

1. World Day for Safety and Health at Work 2025. URL: <https://www.ilo.org/meetings-and-events/world-day-safety-and-health-work-2025>
2. Campero-Jurado I., et al. Smart Helmet 5.0 for Industrial Internet of Things Using Artificial Intelligence. *Sensors*. 2020. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33139608/>
3. Greenfield R., Busink E., Wong C. P., et al. Truck drivers' perceptions on wearable devices and health promotion: a qualitative study. *BMC Public Health*. 2016. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27475984/>
4. How AI can help with occupational health and safety. URL: <https://www.kshsafety.com/single-post/ai-health-safety>
5. Farmers across China busy working at fields ahead of Chunfen. 2025. URL: https://en.gmw.cn/2025-03/20/content_37916135.htm
6. Moshawrab M., Adda M., Bouzouane A., Ibrahim H., Raad A. Smart wearables for the detection of occupational physical fatigue: a literature review. *Sensors*. 2022. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36236570/>
7. Banda J. M., Seneviratne M., Hernandez-Boussard T., Shah N. H. Advances in electronic phenotyping: from rule-based definitions to machine learning models. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/3121827>
8. EU-OSHA. Artificial intelligence and workplace safety and health: The future of work or a complex challenge? URL: <https://healthy-workplaces.osha.europa.eu>
9. Algorithmic management in the workplace. New evidence from an OECD employer survey 2025. *OECD*. URL: https://www.oecd.org/en/publications/algorithmic-management-in-the-workplace_287c13c4-en.htm
10. Grewal S. Artificial intelligence and workplace safety: a new era for the energy and utilities sector. 2024. URL: <https://www.huronconsultinggroup.com/insights/ai->

Ключові слова: штучний інтелект, охорона праці, безпека, психічне здоров'я, права, роботодавець, працівник.

Keywords: Artificial Intelligence, Occupational Health, Safety, Mental Health, Rights, Employer, Employee.

Гарашенко Людмила Петрівна

Верховний Суд,

науковий консультант, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ СЕРЕДНЬОГО ЗАРОБІТКУ ПРАЦІВНИКАМ, ПРИЗВАНИХ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до попередньої редакції частини третьої статті 119 КЗпП України, роботодавці зобов'язувалися зберігати за працівниками, призваними на військову службу (строкову, за призовом осіб офіцерського складу, під час мобілізації, на особливий період, з числа резервістів в особливий період або за контрактом), не лише місце роботи й посаду, а й середній заробіток.

Проте, з набранням чинності Законом № 2352-IX (19 липня 2022 року), відбулися зміни в регулюванні трудових відносин зазначених категорій працівників [1]. Роботодавця було звільнено від обов'язку збереження середнього заробітку, натомість за працівниками зберігаються лише місце роботи та посада. Держава забезпечує їм виплату грошового забезпечення військовослужбовця у встановленому законом розмірі.

Ці законодавчі зміни спричинили численні судові спори, зокрема, які розглядалися Верховним Судом.

Так, у справі № 753/12209/22 Верховний Суд погодився з висновком судів попередніх інстанцій про те, що обов'язок роботодавця щодо збереження середнього заробітку за працівниками, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації, передбачався включно до дня, що передує дню набрання чинності вказаним Законом (18 липня 2022 року). З 19 липня 2022 року правові підстави для збереження середнього заробітку за таким працівником відсутні [2].

В іншій справі, № 204/10216/22, Верховний Суд, посилаючись на рішення Конституційного Суду України № 5-р/2018, зазначив, що держава має право переглядати соціальні виплати, виходячи з фінансово-економічної ситуації, особливо в умовах воєнного стану. Припинення виплати середнього заробітку мало на меті привести трудові відносини у відповідність до Закону № 2352-IX та оптимізувати державні видатки. Суд також врахував, що військовослужбовці отримують грошове забезпечення, що частково компенсує втрату середнього за-